

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ЇХ СІМ'ЯМИ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 23 Соціальна робота

спеціальність 231 Соціальна робота

освітньо-професійна програма Соціальна робота

форма(и) навчання денна та заочна

КИЇВ 2025

РОЗРОБНИК силабусу: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології,
філософії та суспільних наук

Євген ПУЗИРЬОВ

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук
Протокол № 1 від 25.08.2025 року

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми 231 Соціальна робота
(кандидат педагогічних наук, доцент)

Світлана КОПИЛОВА

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, Код в ОПП	Соціальна робота з учасниками бойових дій та їх сім'ями, ОК2.29 в ОПП
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки
3. Рік навчання, семестр у якому Викладається дисципліна	4-й рік навчання, 8 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	3 кредити ЄКТС (90 год.), з них: 30 год. аудиторного навантаження (14 годин лекційних, 6 години семінарських занять, 10 годин практичних занять) та 60 годин самостійної роботи.
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	залік
6. Інформація про консультації	Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту, а також за запитом здобувача вищої освіти в онлайн форматі у месенджерах Telegram і Viber
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада) 2024-2025 н.р.	Пузирьов Євген Володимирович (кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук, доцент)
9. Контактна інформація викладача	puzyrov.yevhen@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на вебсайті Університету	
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Основний акцент при вивченні дисципліни зроблено на формуванні пізнавальної активності, засвоєнні студентами основних умінь та навичок індивідуальної, групової і общинної роботи з клієнтами – учасниками бойових дій та їхніми сім'ями, а також поглиблення та розширення вже набутих знань теоретичного характеру
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Соціальна робота з учасниками бойових дій та їх сім'ями» є познайомити студентів-

	соціальних працівників з основними положеннями та поняттями соціальної роботизучасникамибойовихдійтаїх сім'ями, головними напрямками та результатами сучасних досліджень за цим напрямком, правовим статусом зазначеної категорії, теоретичними знаннями,якімайбутніфахівцізможуть застосувати в практичній діяльності, зокрема, в системі психосоціальної підтримки з посилення адаптивних можливостейлюдини,щопостраждала внаслідокбойових дій,методамироботи зучасникамибойовихдійтаїхсім'ями, уявленнямипроможливістьідосягнення ефективної професійної діяльності в сучасних умовах, здатністю і розумінням сутності, значення і видівсоціальної роботи та основних її напрямів, формами використанняпсихологічнихзнаньвдіяльн остісоціальногопрацівника,які майбутніфахівцізможутьзастосуватив подальшій практичній діяльності Завдання вивчення дисципліни: – набуттявміньтанавичокздійснювати оцінкупроблемтапотребіпроводити первинне консультування військовослужбовців та їх сімей; – розробляти програми соціальної підтримкимоделюватизміст,формита методи вирішення проблем цієї групи отримувачів послуг; – виявляти недоліки в процесі організації й надання соціальних послуг, а також чинники, що унеможливаютьсоціальнуінклюзію; – виявляти та здійснювати пошук можливостей усунення обмежень ефективної взаємодії державних та недержавних організацій у соціальній роботі з учасниками бойових дій та їхніми сім'ями; налагоджувати мультидисциплінарну та міжвідомчу взаємодіюзметоюзадоволенняпотреб військовослужбовцівтачленівїхсімей
--	---

Пререквізити	Технології соціальної роботи Соціальна робота з різними категоріями клієнтів Тренінг формування толерантності Тренінг формування стресостійкості Спеціальна психологія Психодіагностика в соціальній роботі
Постреквізити	-
Формат проведення дисципліни	Під час навчання використовуються наступні форми та методи: презентації, бесіди і дискусії, схеми, відео матеріали, навчальні фільми, виконання практичних завдань і індивідуально-дослідних завдань. Віртуальне навчальне середовище, яке використовуватиметься у разі роботи в дистанційному режимі на єдиній платформі Google Suite Education; через Google Classroom. У дистанційному режимі лекції / практичні / семінарські заняття будуть проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet. Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту, а також у месенджерах Telegram і Viber.

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності,

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел,

Фахові компетентності

ФК-1. Здатність і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

ФК-3.Знанняірозуміннянормативно-правовоїбазистосовносоціальної роботи та соціального забезпечення.

.ФК-6.Знанняірозумінняорганізаціїтафункціонуваннясистеми соціального захисту і соціальних служб.

ФК12.Здатністьініціюватисоціальнізміни,спрямованінапіднесення соціального добробуту.

ФК13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм.

ФК 17. Здатність виявляти і залучати ресурси організаційпартнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності

ФК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

4.Програмнірезультатинавчаннявідповіднодоосвітньо-професійної програми.

РН 3.Ідентифікувати, формулювати і розв’язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків,длярозв’язанняконфліктів,попередженнясоціальнихризиківта складних життєвих обставин.

РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінюванняпроблем,потреб,специфічнихособливостейіресурсівклієнтів.

РН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв’язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН23.Конструюватипроцестареультатсоціальноїроботивмежах поставленихзавдань,використовуватикількіснітаякісніпоказники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

5.Тематикатазмістнавчальноїдисципліни.

Номерта назварозділу, теми, перелікосновнихпитань	Вид навч. заняття	Форми і методи контролю знань	К-ть год.
Змістовий модуль 1.ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІПРИКЛАДНІЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇРОБОТИЗУЧАСНИКАМИБОЙОВИХДІЙТАЇХСІМЯМИ			

Тема 1. Військова служба та її специфіка Військова служба - як особливий вид державної служби. Поняття і характеристики статусу військовослужбовця. Категорії складу, що проходять військовуслужбу. Військова служба за призовом і за контрактом. Особливості військової служби в сучасних умовах. Особливості соціального статусу військовослужбовця. Формування соціально-типових якостей і властивостей, характерних для військової професії Виникнення і розвиток підходів до соціальної роботи з військовослужбовцями. Соціально-економічні соціально-психологічні чинники військової середовища. Негативні тенденції в сучасній військовій середовищі. Основні соціальні проблеми військовослужбовців та членів їх сімей. Категорії військовослужбовців - об'єктів соціальної роботи: військовослужбовці за контрактом, кадрові військовослужбовці, кадрові військовослужбовці, звільнені в запас або відставку, військовослужбовці - ветерани бойових дій Становлення сучасних підходів до військово-соціальної роботи. Поняття «учасник бойових дій», «ветеран», «учасник АТО», член сім'ї учасника бойових дій. Поняття військово-соціальної роботи. Суб'єкт, об'єкт і предмет військово-соціальної роботи. Функціонально-діяльнісна структура військово-соціальної роботи. Основні напрями військово-соціальної роботи. Зміст, форми і методи соціальної роботи з учасниками бойових дій. Результативність та ефективність військово-соціальної роботи. Професійно-етичні основи соціальної роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями.	Лекція Семінар	Вхідний контроль; співбесіда поточний	2 2
Тема 2. Стратегія удосконалення соціальної політики щодо учасників бойових дій та їх сімей. Основні стратегії соціальної роботи з учасниками бойових дій та членами їх сімей. Міжнародні моделі роботи соціальних працівників з учасниками бойових дій та членами їх сімей. Методи та інтервенції з урахуванням потреб і ресурсів клієнтів. Піраміда інтервенцій із психічного здоров'я та психосоціальної підтримки. Інтервенції спрямовані на надання базових послуг та відновлення безпеки, нарівні з сім'єю та громадою.	Лекція Практичне заняття	Поточний Письмове завдання	2 2

Заходи щодо соціальної підтримки батьків загиблих військовослужбовців, дітей - сиріт та вдов військовослужбовців. Пріоритетні напрямки діяльності громадських організацій краю з надання допомоги військовослужбовцям. Шляхи розвитку регіональної системи військово-соціальної роботи			
Тема 3. Соціальний захист і соціальне забезпечення учасників бойових дій та їх сімей. Проблема інклюзії учасників бойових дій. Ознаки дезінтеграції учасників бойових дій. Правові засади роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями. Соціальний захист військовослужбовців, громадян, звільнених з військової служби та членів їхніх сімей. Державна політика у сфері соціального захисту учасників бойових дій та членів їхніх сімей. Нормативно-правове забезпечення соціального захисту учасників бойових дій. Соціальне забезпечення учасників бойових дій та їх сімей. Категорія пільг для учасників бойових дій. Регіональна політика в галузі соціального захисту військовослужбовців. Діяльність соціального працівника з представництва прав учасників бойових дій та членів їх сімей	Лекція	Питання для самоперевірки	2
	Семінар	Презентація	2
Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЧНІ СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ ІХ СІМ'ЯМИ.			
Тема 4. Психосоціальна підтримка і психологічна реабілітація учасників бойових дій на основі підходу «резилієнс» Соціально-психологічні наслідки участі в екстремальній обстановці бойових дій. Військово-травматичний стрес і його прояви. Поняття психічного здоров'я і психосоціальної підтримки. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). Патологічна стресова дезадаптація. Особливості соціально-психологічних проявів ПТСР у учасників бойових дій. Проблема розвитку ПТСР у дітей і підлітків. Досвід розв'язання проблеми ПТСР в учасників бойових дій та членів їх сімей провідних країн світу. Теоретичні засади психосоціальної роботи з учасниками бойових дій, що мають психічні психологічні розлади. Принципи психосоціальної підтримки у роботі з учасниками бойових дій та членами їх сімей. Форми психосоціальної підтримки. Базові психологічні консультації у роботі з	Лекція Практичне заняття	Поточний Кейси	2 4

на цивільні професії та працевлаштування колишніх учасників бойових дій			
Тема 6. Соціальна робота з сім'ями учасників бойових дій Особливості життя діяльності різних категорій сімей учасників бойових дій. Правові засади соціальної роботи з сім'ями учасників бойових дій. Відновлення власного потенціалу сім'ї як головне завдання соціальної роботи. Основні напрямки діяльності соціального працівника з надання допомоги сім'ям військовослужбовців: проведення заходів щодо соціального захисту і реалізація психосоціальної підтримки. Сімейне консультування і сімейна терапія в системі військово-соціальної роботи. Інформаційний супровід соціальної підтримки сім'ї. Соціально-педагогічна допомога сім'ям та дітям військовослужбовців. Загальна характеристика індивідуальних, групових і об'єднаних методів у роботі з сім'ями військовослужбовців. Організація самодопомоги і взаємодопомоги. . Психосоціальна підтримка сімей учасників бойових дій у групах взаємодопомоги	Лекція Практичне заняття	Питання для самоперевірки Кейси	4 4

6. Організація самостійної роботи здобувачів освіти

Метою самостійної роботи студентів є формування пізнавальної активності, засвоєння ними основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань.

Процес самостійної роботи спрямований на самостійну організацію своєї навчальної діяльності, роботу з літературними джерелами, довідковою літературою, конспектування, написання рефератів, підготовки виступів тощо.

№ теми	Зміст завдання самостійної роботи	Форма звітності
1.	Самостійне опрацювання теми	Табличка
2	Самостійна робота 1. Аналіз кейсів	Зведена інформація
3	Самостійна робота 2. Виконання індивідуального творчого завдання:	Письмові завдання
4	Самостійна робота 3. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання	Таблиця (з літературою)

7. Технічна та програмна безпека обладнання).

Кожному здобувачу потрібно доєднатися до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться оцінювання виконання самостійних робіт, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для листування з викладачем.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до Інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- виконання індивідуальних завдань,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ навчальної дисципліни містить

- 1) силабус навчальної дисципліни
- 2) базові навчальні посібники з дисципліни
- 3) конспект лекцій на електронних носіях
- 4) мультимедійні презентації до тем лекцій
- 5) методичні вказівки до семінарських занять та виконання завдань з модулю самостійної роботи
- 6) Питання до проміжного контролю (тести до тем дисципліни / змістових модулів, питання до контрольної роботи)
- 7) перелік питань до підсумкової форми контролю (залік чи екзамен)

8. Політика дисципліни.

Відвідування лекційних занять є обов'язковим. Лекції дають можливість усунути обмеження, які виникають при самостійній роботі з підручником. Завдяки лекції тезаурус дисципліни адаптується до рівня сприйняття студентами, є можливість обговорення дискусійних питань і досягнення розуміння змісту, а не просте його відтворення. Якщо студент відсутній на лекції, він завжди може опрацювати її зміст за конспектом або презентацією, але у цьому випадку існує велика ймовірність того, що цілісне розуміння теми може бути не досягнуте.

Тематика лекцій висвітила у силабусі дисципліни. Питання, які ставить лектор присутнім, призначені для того, щоб привернути увагу до важливих моментів або для стимулювання роздумів над темою заняття. Це не спосіб перевірки знань студентів.

Працюючи на лекції, студенту не обов'язково конспектувати основні положення. Це він робитиме під час виконання завдань самостійної роботи – складаючи опорний конспект на основі опрацювання тексту лекції. Під час

самої лекції варто зосередити увагу на змісті навчального матеріалу та його структурі. Під час лекції вітається постановка студентами питань лектору. Кожне сформульоване питання – ознака осмислення матеріалу, що викладається. Тому найбільш цікаві питання лектору – це додаткові бали студенту.

Головне завдання семінарських занять – навчитись логічно мислити і висловлювати власні думки. Відвідування семінарських занять є обов'язковим. При підготовці до семінарського заняття студент готує доповідь на одну із тем, запропонованих у плані семінарського заняття.

Доповідь, яка готується кожним студентом до теми семінарського заняття, обов'язково ґрунтується на опрацюванні кількох джерел інформації (не менше 3), застосуванні методів аналітичного дослідження (обов'язковість аналізу викладених положень та висновків) дотриманні вимог академічної доброчесності (обов'язковість вказівки авторів, положення яких аналізуються у доповіді, а також наявність списку використаних джерел). Джерела інформації обов'язково мають бути такими, що заслуговують на довіру. Це можуть бути монографії, підручники, навчальні посібники, статті періодичного друку тощо. Обов'язковим є дотримання вимог академічної доброчесності.

Всі учасники семінарського заняття – не пасивні слухачі, а активні критики. Важливо навчитись грамотно ставити питання, якщо доповідачем представлено якісь незрозумілі положення або якщо тема доповіді залишилась нерозкритою. Не менш важливо вміти висловити власну позицію з питання, що обговорюється. Рівень активності на занятті – це додаткові бали студенту.

9. Система оцінювання та вимоги.

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90–100б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80–89б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 75–79б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 66–74б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з	E: 60–65б.

Видиконтролю:

Вхідний контроль знань здійснюють на перших навчальних заняттях з метою виявлення рівня базових знань, умінь та навичок студентів із навчальної дисципліни.

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі представлення та обговорення доповідей, а також виконання завдань самостійної роботи. Поточний контроль проводиться в усній і письмовій формі. Якщо студент не виступив на занятті з доповіддю (усний контроль), то він надсилає цю доповідь у письмовому вигляді у Google Classroom (письмовий контроль). Контроль самостійної роботи відбувається шляхом перевірки конспекту, опорного конспекту та виконаних завдань.

Використовується і метод самоконтролю, засобом якого є питання для самоперевірки (подані до лекційного матеріалу)

Поточний контроль також здійснюється через моніторинг виконання студентами завдань аудиторної і самостійної роботи. Результати такого моніторингу відображаються у Google Classroom, що дозволяє систематично відстежувати рівень активності студентів в освоєнні дисципліни

Підсумковий контроль передбачає складання екзамену або заліку (студентами, які не накопили достатньої кількості балів). Питання для підготовки наведено у Додатку.

Підсумковий контроль передбачає складання заліку, який виставляється автоматично на основі накопичення достатньої кількості балів (мінімум – 60). У випадку, якщо студент набирає недостатню кількість балів (більше 30, але менше 60), проводиться співбесіда за орієнтовним переліком питань.

Усі форми контролю забезпечують можливість оцінки діяльності здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою

Розподіл балів за видами діяльності:

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I		Модуль II		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Робота на семінарському занятті	5	2	10	3	15	Залік
Підготовка презентації до доповіді	5	2	10	3	15	
Самостійне опрацювання теми	10	1	10			
Виконання індивідуального науково-дослідного завдання (робота з кейсами)	10			1	10	

Виконання творчого завдання	10			1	10	
Тести	1			20	20	
Разом			30		70	
Розрахунок балу за курс: $30+70=100$						

Критерії оцінювання для кожного виду робіт

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) проводити за критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

**Критерії оцінювання тестів: 1 питання – 1 бал **

Критерії оцінювання завдань репродуктивного характеру :

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота (змістовність, ґрунтовність),	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково / невчасно	Не ко
Відповідність вимогам: різноманітність джерел, здатність оперувати фактами і відомостями, аналізувати, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, робити узагальнення, формулювати висновки	Без зауважень	Несуттєві недолі	Суттєві помилки	Суттєві помилки	

Завдання творчого характеру

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота,	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково/невчасно	Невиконано
Обґрунтованість відповіді: аргументованість суджень, переконливість доказів, доповіді не обмежені матеріалами підручника, продемонстровано зв'язок теорії практикою; конкретність висновків;	Не викликає сумніву	Наявна	Фрагментарна	Сумнівна	Відсутня
Творчий підхід і індивідуальний стиль: нестандартний підхід у подачі	Чітко простежується	Простежується	Скоріше простежується	Майже простежується	відсутній

матеріалу, специфічність способу виконання завдання; участь у дискусіях та доповненні відповідей інших					
---	--	--	--	--	--

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів *підсумкового (семестрового) контролю*, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- *характер відповідей* на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння *застосовувати* теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати *достовірність* одержаних результатів

10.Рекомендовані джерела інформації

Назва теми	Рекомендовані джерела інформації до теми (основна література; допоміжна література; інформаційні ресурси мережі Інтернет)
------------	---

Тема 1. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями	Основна література: Ягупов В.В. Військова психологія: методологія, теорія та практика: підручник. Київ, 2023. 517 с. Кривоконь Н.І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні [Текст:] навчальний посібник. - Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2012. - 320 с. Бриндіков Ю.Л. Теорія і практика реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій в системі соціальних служб. Автореф. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук. 13.00.05 Соціальна педагогіка. Тернопіль, 2019 Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. – Київ, 2018. – 208 с. Савицький В.І. Особливості військової соціальної роботи з різними категоріями клієнтів Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. – 282 с. Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Наукове видання – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка. – Київ: ВИДАВНИЦТВО, 2016. - _____ с. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / Заред. проф. А.Й. Капської. – К.: центр навчальної літератури, 2004. – 352 с. с. 350-266 Технології соціальної роботи з військовослужбовцями Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні [Текст:] навчальний посібник / Н.І. Кривоконь: - Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2012. - 320 с. <i>Зміст та проблеми соціальної роботи з учасниками бойових дій</i>
Тема 2. Соціальний захист і соціальне забезпечення учасників бойових дій та їх сімей	Основна література: Соціальний захист постраждалих від збройних конфліктів: конспект лекцій навчальної дисципліни. [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю 231 «Соціальна робота»/ КПП ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Т.П. Руденко, – Електронні текстові дані (1 файл: 94 Кбайт). – Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 34 с Сташків Б. І. Право соціального обслуговування [Текст]: навч. посіб. / Б. І. Сташків. – К. : Знання, 2007. – 567 с Закон України «Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються із служби у зв'язку з реформуванням Збройних сил України, та членів їхніх сімей від 15 червня 2004 № 1763-ІУ Закон України Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей від 20 грудня 1991 року № 2011-ХІІ Соціальний захист військовослужбовців Збройних Сил України (1991-2005 рр.): історичний аспект [Електронний ресурс]: огляд

	діяльності. – Режим доступу : http://avtoreferat.net/content/view/1986/9/ Допоміжна література: Корольов С. Соціальні гарантії військовослужбовців Збройних Сил України в період їх реформування як проблема правового врегулювання// Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України.– 2006.– № 2. – С. 189–195. Барановський В. Соціальна політика держави в Збройних Силах України, її основні напрямки та механізм реалізації // Народна армія. – 2003. – № 111. – С. 2– 3 Інформ.ресурси:
Тема 3. Чинники адаптації учасників бойових дій після повернення	Основна література Психологія переживання подій: збірник наукових праць / за ред. М. В. Папучі. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 190 с. Бриндіков Ю.Л. Арт-терапія: суть, можливості роботи з військовослужбовцями учасниками бойових дій. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота». 2017. Вип. 2(41). С. 42–45 Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції Державної цільової програми соціальної і професійної адаптації військовослужбовців, які підлягають звільненню, та осіб, звільнених з військової служби, на період до 2017 року» від 18 грудня 2013 № 1068-р. Допоміжна література: Інформаційні ресурси Служба зайнятості - військовослужбовцям [Електронний ресурс]: огляд діяльності. Режим доступу: http://visnyk.te.ua
Тема 4. Стратегії соціальної роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями	Основна література Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. – 282 с. Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Наукове видання – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка. – Київ: ВИДАВНИЦТВО, 2016. - _____ с. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. проф. А.Й. Капської. – К.: центр навчальної літератури, 2004. – 352 с. с. 350–266 <i>Технології соціальної роботи з військовослужбовцями</i> Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні [Текст:] навчальний посібник / Н.І. Кривоконь. – Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2012. – 320 с. <i>Зміст та проблеми соціальної роботи з учасниками бойових дій</i> Допоміжна література: Соціальна робота з різними групами населення Під ред. Н.Ф. Басова. <i>Соціальна робота з воєннослужбовцями, громадянами, уволенними з воєнної служби членами їхніх сімей</i> Інформ.ресурси:
Тема 5.	Основна література:

Психосоціальна підтримка учасників бойових дій на основі підходу «резилієнс»	Психологічні засоби колективного подолання наслідків воєнного конфлікту : методичні рекомендації / за наук. ред. Л. М. Коробки ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. – 52 с. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій :практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.] ; за наук. ред. Т. М. Титаренко / Кулик Менеджмент соціальних послуг в умовах війни : матеріали тренінгу. м.Київ, 2022, 66 с. ЗваричІ.М. Екзистенційна та гуманістична психологія :навч. посібник / І. М. Зварич, Г. В. Чуйко, Т. А. Колтунович ; занаук. ред. В. Г. Панка. – Чернівці :Чернівецькийнац. ун-т, 2019. – 496 с. Організація психосоціальної допомоги ветеранам війни та членам їхніх сімей. Рекомендації для місцевих органів влади ОБСЕ, 2021. 36 с. Психологіяпереживанняподій:збірникнауковихпраць/заред. М. В. Папучі. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 190 с. Бриндіков Ю.Л. арт-терапія: суть, можливості роботи з військовими та учасниками бойових дій. <i>Науковий вісник Ужгородськогоуніверситету. Серія«Педагогіка. Соціальна робота»</i>. Додаткова Інформ.ресурси:
Тема 6. Моделі соціальної реабілітації учасників бойових дій та членів їх сімей.	Основна література: Бриндіков Ю.А. Теорія та практика реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій в системі соціальнихслужб. Авторефератдис.д-рапед.наук.13.00.05– соціальна педагогіка. Тернопіль. 2019 СавицькийВ.І.Особливостівійськовоїсоціальноїроботиз різними категоріями клієнтів Додаткова література
Тема 7. Соціальна робота з сім'ями учасників бойовихдій	Основна література: Військова психологія увимірах війни імиру: проблеми, досвід, перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференціїзміжнародноюучастю. Науковевидання–К.:КНУ ім.. Тараса Шевченка. – Київ: ВИДАВНИЦТВО, 2016. - _____с. Капська А. Організаційно-педагогічне забезпечення позитивної життєдіяльності сім'ї військовослужбовця // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – 2009.– №61. – С. 6–10. Додаткова література Інформ.ресурси Групи взаємодопомоги у системі соціально-педагогічної роботи з населенням [Електронний ресурс] : огляд діяльності. – Режим доступу : http://www.stattionline.org.ua Організація, зміст і методика виховної роботи з сім'ями військовослужбовців.[Електроннийресурс]Режимдоступу: http://medbib.in.ua/organizatsiya-soderjanie-metodika.html

ДОДАТОК

Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

Теоретичні засади соціальної роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями.

Соціальний захист учасників бойових дій та їх сімей.

Визначення категорії клієнта – учасник бойових дій та член сім'ї учасника бойових дій.

Правове забезпечення учасників бойових дій та їх сімей.

Правові засади роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями.

Роль соціальних працівників у роботі з учасниками бойових дій та їх сім'ями.

Принципи і методи соціальної роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями.

Методологічні принципи соціальної роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями.

Методи і форми соціальної роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями.
Особливості соціальної роботи з соціальною роботою з учасниками бойових дій та їх сім'ями.
Професійно-етичні основи соціальної роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями.
Визначення поняття «стрес» та його впливу на людину
Характеристика стресу.
Типологія стресу.
Фази і компоненти стресу.
Загальні та індивідуально-типологічні характеристики сприйняття стресових чинників.
Соціальні та особистісні чинники реагування в умовах стресової ситуації. Механізми психологічного захисту особистості.
Загальна адаптивна реакція організму.
Стресостійкість як важлива навичка складової емоційної компетентності. Чинники адаптації учасників бойових дій після повернення.
Посттравматичний стресовий розлад учасника бойових дій та членів їх сімей.
Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).
Патологічна стресова дезадаптація.
Особливості соціально-психологічних проявів ПТСР у учасників бойових дій.
Проблеми розвитку ПТСР у дітей і підлітків.
Досвід розв'язання проблеми ПТСР у учасників бойових дій та членів їх сімей провідних країн світу.
Резилієнс на персональному та груповому рівнях. Поняття «резилієнс».
Історія розвитку концепції резилієнс.
Резилієнс: основні ознаки та відмінності.
Рівні резилієнса (персональний (індивідуальний), сім'ї, громади) та підходи щодо його вимірювання.
Вплив резилієнса на розвиток психічних захворювань.
Психосоціальна підтримка учасників бойових дій та членів їх сімей: підхід резилієнс.
Соціально-психологічні аспекти сімейної адаптації учасників бойових дій.
Проблеми адаптації учасників бойових дій.
Особливості адаптації військовослужбовців до умов цивільного життя. Вплив сім'ї на психологічну адаптацію учасників бойових дій.
Стратегії подолання проблеми адаптації у сім'ї учасника бойових дій після повернення до цивільного життя.

Стратегії соціальної роботи з учасниками бойових дій та їх сім'ями, методи та інтервенції з урахуванням потреб і ресурсів клієнтів.

Поняття психічного здоров'я та психосоціальної підтримки.

Основні підходи та стратегії соціальної роботи з учасниками бойових дій та членами їх сімей.

Моделі роботи соціальних працівників з учасниками бойових дій та членами їх сімей.

Піраміда інтервенцій із психічного здоров'я та психосоціальної підтримки.

Інтервенції спрямовані на надання базових послуг та відновлення безпеки, на рівні сім'ї та громади.

Принципи психосоціальної підтримки та базові підходи у роботі з учасниками бойових дій та їх сім'ями.

Принципи психосоціальної підтримки у роботі з учасниками бойових дій та членами їх сімей.

Базові психологічні консультації у роботі з учасниками бойових дій та членами їх сімей.

Надання першої психологічної допомоги, її особливості.

Послуги з психічного здоров'я, що надаються соціальними працівниками.

Моделі психосоціальної реабілітації учасників бойових дій та членів їх сімей.

Визначення психосоціальної реабілітації.

Психосоціальна модель реабілітації Н. Сарджвеладзе.

Психосоціальна модель розвитку стійкості М. Еувема.

Модель насильницького спілкування М. Розенберга.

Сучасні моделі психосоціальної реабілітації учасників бойових дій та членів їх сімей.

Методи форми соціальної роботи з учасниками бойових дій та членами їх сімей.

Символдрама у роботі із учасниками бойових дій та членами їх сімей. Казкотерапія у роботі із учасниками бойових дій та членами їх сімей.

Арт-терапія як метод роботи з учасниками бойових дій та членами їх сімей. Техніки емоційно-вольової саморегуляції.

Форми психотерапії.

Тренінгові технології.

Професійне вигорання соціальних працівників, його ознаки та профілактика.

Визначення професійного вигорання соціального працівника.

Фактори, що сприяють формуванню синдрому професійного вигорання соціальних працівників.

Ознаки професійного вигорання соціального працівника.

Методика діагностики професійного вигорання К. Маслач та С. Джексона. Підтримка власного благополуччя для соціальних працівників.

Профілактика професійного вигорання соціального працівника

